

громадянка Швеції, вчителька перших класів, колишня громадянка Росії образила українку через те, що побачила в неї жовто блакитну стрічку. Після розголосу, привертання уваги влади Стокгольму, дипломатів України та навіть керівництва компанії, і якій працювала экс-росіянка, її було звільнено (Півлюк 2012).

За допомогою соцмереж і політичних комунікацій українці навчилися досить успішно відстоювати свої права та вимагати справедливості в інших країнах. В Німеччині трапився інцидент між громадянкою Росії Прохоровою та українськими дівчатами. Вона принижувала українок та знімала на відео. В результаті після перевірки правоохоронних органів росіянку депортували з Німеччини (Кононенко. 2022).

І зважаючи на всі вищеперераховані тенденції роль соціальних мереж в політичних комунікаціях і надалі зростатиме.

Література:

1. Корси, Дж.Р. (2009) Барак Обама – культ личности Эксмо.
2. Кононенко, О. (2022) НВ <https://nv.ua/ukr/world/countries/rosiysku-provokatoru-yuliyu-prohorovu-deportovali-z-nimechchini-video-novini-rosiji-50285491.html>
3. Mintz, A., De Rouen Jr., K. (2010) Understanding Foreign Policy Cambridge: Cambridge University Press.
4. Павлюк О. (2022) Суспільне новини <https://suspilne.media/233005-u-svecii-zinka-vcinila-narugu-nad-ukrainskou-simvolikou-j-obrazil-ukrainku-ii-vignali-z-roboti>

УДК 305 (043)

Лисак В. Ф.,

доктор історичних наук, професор кафедри політології та міжнародних відносин

Гунза Ю. С.

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія

ШЛЯХ ДО РІВНОСТІ: СТРАТЕГІЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Стратегічне планування гендерної політики є важливим аспектом в досягненні цінностей рівності між жінками та чоловіками. Побудова якісної стратегії потребує досвіду та експертних напрацювань, зокрема збору та обробки даних, постановки пріоритетів та оцінки ефективності вже розроблених стратегій. Європейський Союз, зокрема, Комісія щодо гендерної рівності та моніторингу її прогресу, вже мають певний досвід зі стратегічного планування для досягнення цілей гендерної рівності. Огляд та аналіз цього досвіду може допомогти Україні вдосконалити підходи та практики з розробки стратегій в цій галузі.

5 березня 2020 року Європейська комісія затвердила Стратегію гендерної рівності на 2020 – 2025 рік. Це важливий документ, яким керується Європейський Союз у формуванні гендерної політики. Ця стратегія базується на досвіді та висновках попереднього документу, а саме «Strategic Engagement for Gender Equality 2016–2019 (SEGE)». Серед основних цілей, які були у фокусі (SEGE) – це

питання працевлаштування та рівної оплати праці, зокрема подолання гендерного розриву, участь жінок у прийнятті рішень, зокрема шляхом збільшення кількості жінок на вищому та середньому керівництві, подолання гендерного насильства, що включало необхідність підписання та ратифікації всіма державами-членами Стамбульської конвенції, адвокація рівних можливостей шляхом сприяння рівності в усьому світі.

Слабкими сторонами SEGE був його статус як внутрішнього документу Європейської Комісії, що розглядалося державами-членами та стейкхолдерами як політичне зниження статусу документу порівняно зі Стратегією. Крім того, видимість SEGE була невисокою, недостатня інформованість про цей документ серед держав обмежила її вплив. Тому новий документ «Стратегія гендерної рівності Європейського Союзу на 2020 – 2025 рік» – була сформована саме як стратегія для підвищення значущості питань, пов'язаних із утвердженням гендерної рівності [3].

Метою Стратегії є подолання нерівності, стимулювання до перерозподілу влади, впливу та ресурсів справедливим та рівноправним чином, сприяння справедливості та створенню рівних можливостей. Для цього Європейська Комісія виділила наступні напрями та відповідний план дій. Одним з найважливіших напрямків була свобода від насильства та стереотипів. До розгляду та впровадження були запропоновані наступні дії:

- Завершити приєднання Європейського Союзу до Стамбульської конвенції шляхом ратифікації Конвенції.

- Розробити та впровадити заходи щодо боротьби з насильством над жінками.

- Розробити Закон про цифрові послуги з метою встановлення відповідальності інтернет-платформ щодо вмісту, що поширюється користувачами, для боротьби з проблемою насильства щодо жінок в Інтернеті.

Наступними діями для держав, членів Європейського Союзу було запропоновано впровадити Директиву про боротьбу проти сексуального насильства та сексуальної експлуатації над дітьми, Директиву про Європейський захисний ордер, Регламент про взаємне визнання заходів захисту у цивільних справах, Директиву Ради щодо компенсації постраждалих від злочинів та інше відповідне законодавство ЄС, що захищає постраждалих від гендерно зумовленого насильства. Всі ці директиви об'єднанні функцією по гармонізації та спрощенню процедур захисту постраждалих від злочинів у всьому Європейському Союзі. Систематично збирати та оновлювати гендерні дані. Європа потребує вичерпних, оновлених і порівнянних даних, щоб політика боротьби з гендерним насильством була ефективною. Щоб отримати повне уявлення про гендерне насильство, дані мають бути розбиті за відповідно до показників, таких як вік, статус інвалідності, міграційний статус та місцевість проживання. Очікується, що опитування, яке буде проведено в усьому Європейському Союзі, надасть дані про поширеність та динаміку насильства щодо жінок, результати якого будуть представлені у 2023 році. Підтримувати громадянське суспільство та публічні служби у запобіганні та протидії гендерному насильству та гендерним стереотипам, у тому числі за допомогою коштів союзу, доступних у рамках програми «Громадяни, рівність, права та цінності» (2021–2027) [2].

Другим не менш важливим кроком було процвітання в гендерно-рівній економіці. Політика згуртованості ЄС підтримує підприємництво жінок, їх інтеграцію на ринку праці та гендерну рівність у конкретних, стереотипно традиційних чоловічих галузях. Планується, що цілеспрямовані заходи, що сприятимуть участі жінок в інноваціях, будуть розроблені для усунення гендерного розриву в оплаті праці та пенсіях. До розгляду та впровадження Комісією запропоновані наступні дії:

- Належним чином впроваджувати принципи гендерної рівності в трудове законодавство ЄС. Зокрема, очікується ратифікація з боку держав-членів Директиви ЄС про баланс між роботою та особистим життям, яка спрямована на покращення доступу сімей до відпусток та сприянню умов, для розв'язання проблеми недостатньої представленості жінок на ринку праці. Також передбачається ратифікація і втілення положень Директив про гендерну рівність у сфері самозайнятості, соціального забезпечення, вагітності та материнства, Директиви про неповний робочий день, Директиви про прозорі та передбачувані умови праці тощо, які стосуються впровадження принципу рівного ставлення до чоловіків і жінок щодо їх доступу до роботи, професійної підготовки та просування по службі, а також щодо умов праці.

- Забезпечити належні інвестиції у дошкільну освіту, послуги з догляду за дітьми, у тому числі коштом наявного фінансування ЄС. Оскільки недостатній доступ до якісних та доступних офіційних послуг по догляду за дітьми є одним із факторів гендерної нерівності на ринку праці, тому інвестиції в послуги догляду є важливими для підтримки участі жінок в оплачуваній роботі та їх професійного розвитку. Це також має потенціал для створення робочих місць як для жінок, так і для чоловіків.

- В рамках Європейської Ради з інновацій Horizon Europe European Innovation Council (Horizon Europe є ключовою програмою ЄС щодо фінансування досліджень та інновацій) запустити пілотний проект зі сприяння жіночим стартапам та інноваційним малим і середнім підприємствам.

- Досягнення балансу та організація сприятливих умов для кар'єр жінок у спортивних організаціях, та STEM (Наука, технології, інженерія та математика) напрямі. Останнім виділеним фактором було - паритетне лідерство. До розгляду та впровадження були прийняті пропозицію щодо Директиви, щодо поліпшення гендерного балансу в корпоративних радах. Ця Директива передбачала, що принаймні 40% членів правління компанії мають становити жінки до 2018 року в державному секторі та до 2020 року в приватному секторі. Проте цих цілей не було досягнуто у 2020 тому імплементація норм цієї директиви є одним з пріоритетних пунктів порядку денного Комісії на 2022. Також були прийняті заходи щодо поліпшення гендерного балансу на всіх рівнях на керівних посадах. Комісія сприяє участі жінок як виборців і кандидатів у виборах до Європейського парламенту 2024 року у співпраці з Європейським парламентом, національними парламентами, державами-членами та громадянським суспільством, у тому числі шляхом фінансування та просування передового досвіду. Європейські політичні партії, які просять фінансування ЄС, заохочуються до прозорості щодо гендерного балансу членів своїх політичних партій. Комісія прагне досягти гендерного балансу на рівні 50% на всіх рівнях свого управління до кінця 2024 року.

Як свідчить досвід гендерної політики Європи, важливо мати фахово інституціоналізовану гендерну політику, що супроводжується відповідними механізмами її реалізації. В Україні формально деякі аспекти гендерної політики присутні, але бракує практичних механізмів реалізації, а також політичної волі на привернення уваги до питань гендерної рівності. Хоча в останні роки в Україні запроваджуються проекти із політичної участі жінок, політичні та активістські жіночі організації об'єднуються задля розв'язання питань гендерної нерівності. Європейці доволі чутливі до питань нерівності, що може свідчити про увагу державної політики до відповідної тематики. Вочевидь, положення даної Стратегії Європейського Союзу є важливими для України в першу чергу як складова процесу євроінтеграції, а також з огляду на можливість запозичення досвіду в розробці національних програм та стратегій в сфері гендерної рівності.

Література:

1. Women in National Parliaments / Inter-Parliamentary Union // <http://www.ipu.org/wmn-e/world.htm>
2. Кисельова О., Коломієць І. Гендерна політика Європейського Союзу: виклики для України. – К., 2007. – 152 с.
3. Хавлін Т.В. Гендерна політика в рамках Європейського Союзу та український вибір // Український соціум. – № 2 (25). – 2008. – С. 113-122.

УДК 321.304

Осіпова З. О.

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія

ТИПОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНОГО ГУМОРУ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ НАУЦІ

Перемога актора комічного жанру Володимира Зеленського на президентських виборах 2019 року стала яскравим, проте не унікальним проявом впливу гумору на політичні процеси в сучасних демократичних країнах. В умовах постмодерністського суспільства гумористичний, розважальний контент поступово стає повноцінним форматом політичної комунікації в якості критичної реакції на політичні рішення, життєдіяльність громадянського суспільства.

У теоретичній та практичній площині політичний гумор виступає в багатьох іпостасях: як форма соціальної розрядки; як маркер політичного розвитку держави; як інструмент політичної боротьби; як форма критичної реакції на політичні рішення; як засіб комунікації держави та суспільства тощо [1].

Поширення гібридних форматів політичної інформації – інфотеймінгових програм (від англ. Information – інформація та entertainment – розвага, інформація в якості розваги) або “soft news” (новини, що поєднують інформацію та розваги), зрощення політичного та гумористичного дискурсів у сучасних демократіях, де гумористичні шоу стають не просто альтернативою «серйозним» політичним новинам, а повноцінним форматом політичного інформування разом із новинами, диктують необхідність типологізації політичного гумору задля вивчення механізмів його впливу на суспільство.